

Čas - kde se bere?

Odlišíme-li „obecný čas“ od „vlastního času“ příslušného jednotlivého jsoucího (a víme-li, že bytí každého jsoucího je neodlučně spjato s jeho časovostí a tedy s jeho „vlastním časem“, a že není žádného jsoucího, které by „nečasovalo“, tj. které by nebylo událostným děním), pak se nutně dostáváme k problému, jak tento „vlastní čas“, bez kterého by žádné jsoucího-událost nemohlo „časovat“ a tedy ani „být“, vzniká. V případě, že jde o celý svět (tj. náš Vesmír), teoretičtí fyzikové předpokládají, že čas vznikl zároveň s celým světem (Vesmírem) v oné jedinečné „události“ Velkého Třesku. Kdysi něco podobného (byť z naprosto odlišných předpokladů) vyslovil Augustin, když čas prohlásil za stejně stvořený jako všechno ostatní stvoření. Naším úmyslem je podrobit tuto myšlenku (tento koncept) důkladnější analýze. Máme-li na mysli „obecný“ čas, mohli bychom do značné míry souhlasit s tím, že se vytvořil zároveň s tím, jak se vytvořil Vesmír; a proto je tento „obecný“ čas závislý resp. úzce spjatý s tím, co se v tomto Vesmíru děje. A protože se ve Vesmíru dějí nejrůznější „věci“ (např. astrofyzikální pravé i nepravé události), probíhá obecný čas v úzké spjatosti s těmito událostmi a s jejich rozmanitostí, takže nelze mluvit o nějakém jednotném „světovém čase“. (V tom smyslu je „obecný čas“ relativní, tj. je vztažen k tomu, co se kde a jak děje.) Naproti tomu však nemůžeme ve stejném smyslu mluvit o „vlastním čase“ jednotlivé (partikulární) pravé události, ať už relativně nízké úrovně (subatomární, eventuelně až primordiální, ale „reálné“), neboť všechno se zdá ukazovat, že předpokladem a podmínkou vzniku a dění (rozvíjení) kterékoli pravé události je to, že jí je jakoby „přidělen“, „udělen“, eventuelně „svěřen“ určitý vymezený čas“ (termín), v jehož rámci má proběhnout (má se uskutečnit, v rámci Vesmíru dokonce „realizovat“) a pak skončit, zaniknout. Jedinečný, partikulární událostný „čas“ tu aspoň do nějaké míry, v nějakém rozsahu musí být příslušné události „udělen“ jakoby „předem“, neboť každá pravá událost vzniká a probíhá tak, že na počátku naprosto převážně „ještě není“, tj. v rámci této události jakožto celku (vnitřně integrovaného) „převládá“ její „budost“, ale naopak na jejím konci (v závěrečných fázích) převažuje její „bylost“, tj. všechny ty její fáze, které už proběhly a pominuly. Naše otázka z ní: odkud je každé takové pravé události přidělen její vlastní čas, zejména tedy její vlastní budost? Ty nemůže být přidělena žádnou událostí jinou, nemůže být odvozena od „obecného času“ (a to i když obecný čas naproti tomu lze chápat jako odvozený od „vlastního času“ mnoha událostí, ostatně podobně, jako „obecný prostor“ lze odvozovat od prostorových polí mnoha jednotlivých událostí). Musíme se proto tázat, jak je „generován“ vlastní čas událostí, tj. jako je „generována“ jejich „budost“, a to pro každou z nich zvlášť, tj. individuálně? A co je nejdůležitější: takový „generátor“ času, tj. přicházející budoucnosti, nemůžeme chápat jako něco již jsoucího, tedy něco již dříve v minulosti „daného“, nýbrž zcela principiálně jen jako něco „ještě nejsoucího“. To je právě ten problém!

(Písek, 070202-1.)